

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-297/15

Ferring Lægemidler A/S
κατά
Orifarm A/S

(αίτηση του Sø- og Handelsretten για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Προδικαστική παραπομπή – Σήματα – Οδηγία 2008/95/EK – Άρθρο 7, παράγραφος 2 – Φαρμακευτικά προϊόντα – Παράλληλη εισαγωγή – Στεγανοποίηση των αγορών – Ανάγκη επανασυσκευασίας του προϊόντος το οποίο φέρει το σήμα – Φαρμακευτικό προϊόν που διατίθεται στην αγορά εξαγωγών και την αγορά εισαγωγών από τον δικαιούχο του σήματος στις ίδιες συσκευασίες»

Περίληψη – Απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 10ης Νοεμβρίου 2016

1. Προσέγγιση των νομοθεσιών – Σήματα – Οδηγία 2008/95 – Παράλληλη εισαγωγή φαρμάκων, κατόπιν επανασυσκευασίας επί της οποίας ετέθη εκ νέου το σήμα – Εναντίωση του δικαιούχου – Ανεπίτρεπτο – Προϋποθέσεις – Τεχνητή στεγανοποίηση των αγορών μεταξύ κρατών μελών – Ανάγκη επανασυσκευασίας του φαρμάκου – Κριτήρια εκτιμήσεως

(Οδηγία 2008/95 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 7 § 2)

2. Προσέγγιση των νομοθεσιών – Σήματα – Οδηγία 2008/95 – Παράλληλη εισαγωγή φαρμάκων, κατόπιν επανασυσκευασίας επί της οποίας ετέθη εκ νέου το σήμα – Εναντίωση του δικαιούχου – Επιτρεπτό – Προϋποθέσεις – Δυνατότητα να διατεθούν στο εμπόριο τα φάρμακα, στην αγορά εξαγωγών και την αγορά εισαγωγών, στην ίδια συσκευασία – Διάθεση στο εμπόριο μη περιοριζόμενη σε μέρος της αγοράς του κράτους εισαγωγής – Υποχρέωση του εθνικού δικαστηρίου να προβεί σε διακρίβωση

(Οδηγία 2008/95 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 7 § 2)

1. Βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, η εναντίωση του δικαιούχου του σήματος στην επανασυσκευασία, καθόσον συνιστά παρέκκλιση από την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, δεν επιτρέπεται αν η άσκηση του δικαιώματος αυτού από τον δικαιούχο του σήματος συνιστά συγκεκριμένο περιορισμό του εμπορίου μεταξύ των κρατών μερών στη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ), κατά την έννοια του άρθρου της 13, δεύτερη περίοδος. Συνιστά τέτοιο συγκεκριμένο περιορισμό, κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως, η εκ μέρους του δικαιούχου σήματος άσκηση του δικαιώματός του να αντιταχθεί στην επανασυσκευασία εφόσον η άσκηση αυτή συντείνει στην τεχνητή στεγανοποίηση των αγορών μεταξύ των κρατών μελών της Συμφωνίας ΕΟΧ, η δε επανασυσκευασία πραγματοποιείται κατά τρόπο που δεν θίγει τα θεμιτά συμφέροντα του δικαιούχου.

Συντείνει, πάντως, στην τεχνητή στεγανοποίηση των αγορών μεταξύ των κρατών μερών της Συμφωνίας ΕΟΧ η εναντίωση του δικαιούχου σήματος οσάκις η επανασυσκευασία είναι αναγκαία για να μπορεί το παράλληλα εισαχθέν προϊόν να διατεθεί στο εμπόριο εντός του κράτους μέλους εισαγωγής. Πράγματι, η δυνατότητα του δικαιούχου σήματος προστατευμένου εντός κράτους μέλους να αντιτάσσεται στην υπό το σήμα αυτό διάθεση στο εμπόριο των επανασυσκευασθέντων προϊόντων πρέπει να περιορίζεται μόνο στο μέτρο που η επανασυσκευασία από τον εισαγωγέα είναι αναγκαία για τη διάθεση του προϊόντος στην αγορά του κράτους μέλους εισαγωγής. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο δικαιούχος του σήματος δύναται να απαγορεύει τη μεταβολή που συνεπάγεται οποιαδήποτε επανασυσκευασία φαρμάκου φέροντος σήμα, η οποία ενέχει εξ ορισμού κίνδυνο αλλοιώσεως της αρχικής καταστάσεως του φαρμάκου, εκτός αν η επανασυσκευασία είναι αναγκαία για να καταστεί δυνατή η διάθεση στο εμπόριο των παράλληλα εισαγόμενων προϊόντων και αν, επιπλέον, διασφαλίζονται τα θεμιτά συμφέροντα του δικαιούχου του σήματος.

Όσον αφορά ιδίως την προϋπόθεση περί αναγκαιότητας της επανασυσκευασίας, αυτή πρέπει να εξετάζεται λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών οι οποίες επικρατούν κατά τον χρόνο διαθέσεως στο εμπόριο εντός του κράτους μέλους εισαγωγής και οι οποίες καθιστούν αντικειμενικώς αναγκαία την επανασυσκευασία, προκειμένου το φάρμακο να μπορεί να διατεθεί στο εμπόριο εντός του κράτους αυτού από τον παράλληλο εισαγωγέα. Η εναντίωση του δικαιούχου του σήματος στην επανασυσκευασία δεν δικαιολογείται σε περίπτωση κατά την οποία εμποδίζει όντως την πρόσβαση του εισαγόμενου προϊόντος στην αγορά του κράτους εισαγωγής. Ειδικότερα, επισημαίνεται, καταρχάς, ότι ο δικαιούχος σήματος δεν μπορεί να αντιταχθεί στην επανασυσκευασία του προϊόντος οσάκις η εξωτερική συσκευασία, στο μέγεθος που χρησιμοποιείται από τον δικαιούχο στο κράτος μέλος της Συμφωνίας ΕΟΧ όπου ο εισαγωγέας αγόρασε το προϊόν, δεν μπορεί να διατεθεί στην αγορά του κράτους εισαγωγής, διότι, μεταξύ άλλων, υφίσταται ρύθμιση επιτρέπουσα μόνο συσκευασίες ορισμένου μεγέθους ή ανάλογη εθνική πρακτική, ή διότι ισχύουν διατάξεις περί ασφαλίσεως ασθενείας που εξαρτούν την απόδοση ιατρικών εξόδων από το μέγεθος της συσκευασίας ή πάγιες πρακτικές περί εκδόσεως ιατρικών συνταγών, οι οποίες στηρίζονται, μεταξύ άλλων, στα τυποποιημένα μεγέθη τα οποία συνιστούν επαγγελματικές οργανώσεις και οι φορείς ασφαλίσεως ασθενείας.

Εν συνεχεία, σε περίπτωση κατά την οποία, σύμφωνα με τους κανόνες και τις πρακτικές που ισχύουν στο κράτος εισαγωγής, ο δικαιούχος χρησιμοποιεί εντός του κράτους αυτού πλείονα διαφορετικά μεγέθη συσκευασίας, δεν αρκεί να διαπιστωθεί ότι ένα από τα μεγέθη αυτά διατίθεται επίσης στο εμπόριο εντός του κράτους μέλους εξαγωγής το οποίο είναι μέρος της Συμφωνίας ΕΟΧ για να συναχθεί ότι δεν απαιτείται η επανασυσκευασία του προϊόντος. Πράγματι, θα υφίστατο στεγανοποίηση των αγορών αν ο εισαγωγέας μπορούσε να διαθέσει το προϊόν στο εμπόριο μόνο σε περιορισμένο μέρος της αγοράς του κράτους αυτού.

(βλ. σκέψεις 15-22)

2. Το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, έχει την έννοια ότι ο δικαιούχος σήματος δύναται να αντιταχθεί στη συνέχιση της εκ μέρους παράλληλου εισαγωγέα διαθέσεως στο εμπόριο φαρμακευτικού σκευάσματος, οσάκις ο εν λόγω εισαγωγέας έχει επανασυσκευάσει το φαρμακευτικό σκεύασμα σε νέα εξωτερική συσκευασία, επί της οποίας έχει θέσει εκ νέου το σήμα, εφόσον, αφενός, το επίμαχο σκεύασμα μπορεί να διατεθεί στο εμπόριο εντός του κράτους εισαγωγής που είναι κράτος μέλος της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) στην ίδια συσκευασία με εκείνη υπό την οποία το προϊόν αυτό διατίθεται στο κράτος μέλος εξαγωγής που είναι κράτος μέλος της Συμφωνίας ΕΟΧ και, αφετέρου, εφόσον ο εισαγωγέας δεν αποδειξει ότι το εισαγόμενο προϊόν μπορεί να διατεθεί στο εμπόριο εντός περιορισμένου μόνο μέρους της αγοράς του κράτους εισαγωγής, στοιχείο του οποίου η διακριβώση απόκειται στο αιτούν δικαστήριο.

(βλ. σκέψη 29 και διατακτ.)